

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายไชยวิทย์.....บัวงาม.....

๒. เลขประจำตัวประชาชน

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ...๑๒๓ หมู่ที่ ๔.....

ตำบลห้วยไผ่.....อำเภอเมืองราชบุรี.....จังหวัดราชบุรี.....

โทรศัพท์๐๙๘-๘๗๔๗๙๔.....

Facebook ...ไชยวิทย์ บัวงาม...

line ...๐๙๘-๘๗๔๗๙๔.....

ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๑

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษาจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....

สถาบันการศึกษาโรงเรียนตรุณาราชบุรี.....

คณะ/สาขาวิชา-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ...๑๒๐,๐๐๐.... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๓.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้ด้านลดต้นทุนและการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP ข้าว

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๓.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ ฐานเรียนรู้ที่ ๑ ข้าว

๓.๒ ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๓.๓ ฐานเรียนรู้ที่ ๓ กลไกตลาดข้าวแบบครบวงจร

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๔.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การผลิตข้าวแบบครบวงจร เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ...๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) เศรษฐกิจพอเพียง

๒) เกษตรทฤษฎีใหม่

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) แผนการตลาด

๒) การบริหารจัดการธุรกิจการเกษตร

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การผลิตข้าวแบบครบวงจรเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต เป็นการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร และผู้ที่สนใจในการทำนา ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและหลักการผลิตข้าวแบบครบวงจร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตข้าวให้สูงขึ้นอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

๑) ลดต้นทุนการผลิตข้าว

๑.๑ ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า เช่น การจัดการปุ๋ย น้ำ และสารเคมีอย่างเหมาะสม

๑.๒ แนะนำเทคนิคการลดการใช้แรงงาน และเครื่องจักรที่ไม่จำเป็น

๑.๓ ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์เพื่อทดแทนสารเคมี

๒) เพิ่มผลผลิตข้าวต่อไร่

๒.๑ การจัดโซนนิ่งข้าวในพื้นที่ตำบลห้วยไผ่ และเลือกใช้พันธุ์ข้าวคุณภาพที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด

๒.๒ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผลิตข้าว

๓) พัฒนาคุณภาพข้าว

๓.๑ ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อลดการสูญเสียและรักษาคุณภาพข้าว

๓.๒ ส่งเสริมการผลิตข้าวที่มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ต้องการของตลาด

๔) สร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพทำนา

๔.๑ ส่งเสริมการทำนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๔.๒ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับเกษตรกร

๔.๓ สร้างเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาต่อยอด

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้สำหรับหลักสูตร "การผลิตข้าวแบบครบวงจรเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต"

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ดังนี้

๑) การบรรยาย (Lecture) การปูพื้นฐานความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการผลิตข้าว แบบครบวงจร การบริหารจัดการต้นทุน และแนวคิดการเพิ่มผลผลิต

๒) การฝึกปฏิบัติ (Workshop) โดยการสาธิตและทดลองปฏิบัติจริงในแปลงเรียนรู้

๓) การศึกษาดูงาน (Field Trip/Study Visit) เยี่ยมชมแปลงนาต้นแบบ: พาผู้เรียนไปยังแปลงนาของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต เพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/ เยี่ยมชมศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี เพื่อเรียนรู้กระบวนการผลิตข้าวคุณภาพ การดูแลการป้องกันศัตรูข้าว ตลอดจนการขอรับรองมาตรฐาน

๔) สื่อการเรียนรู้ประกอบ (Learning Materials) เช่น เอกสารประกอบการบรรยาย วิดีโอสาธิต เป็นต้น

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ไม่ได้มีบทบาทในคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ) (เอกสารแนบท้าย)

การขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) (แผนราย ศพก.) มีขั้นตอนที่สำคัญตามแนวทางของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้จาก “เกษตรกรต้นแบบ” ได้อย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนการขับเคลื่อนงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)

๖.๑ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอประจำเดือน/ประชุมประจำสัปดาห์ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาในพื้นที่ รวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในพื้นที่ ศพก.วิเคราะห์ศักยภาพของเกษตรกร ตลอดจนปัญหาและความต้องการที่แท้จริง พิจารณาจากข้อมูล Big Data, Zoning, และปัจจัยเสี่ยงในพื้นที่

๖.๒ จัดทำแผนราย ศพก. โดยกำหนดกิจกรรมหลักที่ต้องดำเนินการในรอบปี จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม เช่น การอบรม การสาธิต การจัดนิทรรศการ ฯลฯ วางกรอบงบประมาณและแหล่งสนับสนุน (จากภาครัฐ เอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

๖.๓ ประชุมวางแผนร่วมกับคณะกรรมการ ศพก. โดยการประชุมร่วมกับเจ้าของแปลงเรียนรู้ คณะกรรมการ ศพก. และหน่วยงานสนับสนุน สร้างความเข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่าย กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ

๖.๔ ดำเนินกิจกรรมตามแผน ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกร (ผ่านการอบรม, ฝึกปฏิบัติ, สาธิต ฯลฯ) เชื่อมโยงกับแปลงเรียนรู้จริงและเทคโนโลยีที่เหมาะสม และบูรณาการกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

๖.๕ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนราย ศพก. ตรวจสอบความพึงพอใจของเกษตรกร ผู้รับบริการ และรายงานผลการดำเนินงาน

๖.๖ ทบทวนและปรับปรุงแผน นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับแผนให้เหมาะสมในปีต่อไป

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจของประธาน ศพก. หลัก คือ ในการเปลี่ยนวิธีทำเกษตรแบบเดิม มาจากการที่ประสบปัญหาเรื่องต้นทุนสูง รายได้น้อย และความไม่แน่นอนของผลผลิต จึงต้องการลดต้นทุนให้เกษตรกร เริ่มหาความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานต่าง ๆ และเริ่มนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ เช่น เครื่องหยอดข้าวแห้ง และการวางแผนการผลิตตามหลักวิชาการ ซึ่งช่วยให้เกษตรกรมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาสินค้าเกษตรตกต่ำ จะทำอย่างไรให้เกษตรกรอยู่รอดได้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑.๑ การแก้ไขปัญหาเรื่อง "น้ำ" เทคโนโลยีที่นำมาใช้คือ เครื่องวัดสภาพภูมิอากาศ /การพยากรณ์สภาพอากาศ ปริมาณน้ำฝนของศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการเพาะปลูก

๑.๒ พื้นที่ระบายน้ำเร็ว ไม่มีความสามารถในการกักเก็บ/ ฝนตกไม่ต่อเนื่อง ทำให้ไม่มีแหล่งน้ำสำรอง/ การปลูกข้าวแบบเดิมต้องพึ่งน้ำขัง แต่สถานการณ์ไม่เอื้ออำนวย เทคโนโลยีที่นำมาใช้คือ การหว่านข้าวแห้ง (Dry Seeding)

๑.๓ "ข้าววัชพืช" เป็นปัญหาสำคัญของเกษตรกรที่ปลูกข้าวแห้งหรือปลูกแบบหว่านเมล็ด เพราะข้าววัชพืชจะ แย่งอาหาร แสงแดด และพื้นที่กับข้าวปลูก ทำให้ผลผลิตลดลงอย่างมาก เทคโนโลยีที่นำมาใช้คือ เปลี่ยนจากหว่านข้าวแห้งแบบกระจาย มาใช้ เครื่องหยอดข้าวแห้งเป็นแถว ทำให้แยกแถวข้าวปลูกได้ชัดเจน ง่ายต่อการกำจัดวัชพืชเฉพาะระหว่างแถว และลดต้นทุนเรื่องเมล็ดพันธุ์ จากเดิม ๒๕ กิโลกรัมต่อไป เป็น ๑๒-๑๓ กิโลกรัมต่อไร่

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๒.๑ ศึกษาปัญหา และนำข้อมูลมาวางแผนการผลิตของตนเอง

๒.๒ ศึกษาข้อมูลและเลือกเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่เหมาะสม และดำเนินการในพื้นที่ของตนเอง

๒.๓ ประเมินผลการนำเทคโนโลยีมาใช้ โดยเปรียบเทียบจากการทำการเกษตรแบบเดิม

๒.๔ ถ่ายทอดหรือแบ่งปันความรู้ให้คนในชุมชน ผ่าน ศพก. และส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีร่วมกัน

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น

๓.๑ การวิเคราะห์และเตรียมดิน

๑) เก็บตัวอย่างดิน จากแปลงปลูกเพื่อส่งตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ

๒) วิเคราะห์ค่าทางเคมีของดิน เช่น pH, ความเป็นกรด-ด่าง, ปริมาณธาตุอาหารหลัก (N, P, K) และรอง

๓.๒ เลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม

๑) พิจารณาจาก ภูมิอากาศ พื้นที่ปลูกโดยการจัด Zoning พื้นที่ปลูกข้าว กข ๗๙ ตำบลห้วยไผ่ และความต้องการของตลาด/โรงสี

๒) เลือกพันธุ์ที่ทนแล้ง ทนโรค ทนแมลงศัตรูพืช

๓) ใช้พันธุ์ที่ผ่านการรับรองจากหน่วยงาน เช่น กข ๗๙ (กรมการข้าว) ผลผลิตที่ได้ขายได้ราคาสูงกว่าข้าวขาวทั่วไป

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับข้าว กข ๗๙

- เป็นข้าว เจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง
- ให้ผลผลิตสูง (ประมาณ ๘๐๐-๑,๐๐๐ กก./ไร่)
- อายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๑๐-๑๒๐ วัน หลังหว่าน
- เหมาะกับนาปี และพื้นที่ชลประทาน
- มีคุณภาพการสีดี เหมาะสำหรับการบริโภคและขายเป็นข้าวสาร

๓.๓ การวางแผนปลูกและจัดการแปลง โดยการใช้ แผนการปลูกตามฤดูกาล และข้อมูลพยากรณ์อากาศ

๓.๔ ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ลดการใช้เกินจำเป็น

๓.๕ การควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช โดยการปลูกข้าวพันธุ์ต้านทานโรค และใช้สารเคมีเมื่อจำเป็น

๓.๖ การเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว โดยเก็บเกี่ยวให้ตรงเวลาเพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต และตากข้าวเปลือกบนลานให้เหลือความชื้นประมาณ ๑๔-๑๕% (มาตรฐานโรงสีรับซื้อ)

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ...ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒๐-๐-๐...ไร่.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) จำนวน.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ปี ๒๕๖๗ ดังนี้

๑.๑) ...ค่าพันธุ์.....เป็นเงิน.....๑๗๕.....บาท/ไร่

๑.๒) ...ค่าปุ๋ยเคมี.....เป็นเงิน.....๔๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓) ...ค่าสารเคมี.....เป็นเงิน.....๒๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔) ...ค่าเตรียมดิน.....เป็นเงิน.....๓๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕) ...ค่าปลูก.....เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๖) ...ค่าเก็บเกี่ยว.....เป็นเงิน.....๕๕๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๒,๖๕๐.....บาท/ไร่

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ปี ๒๕๖๘ ดังนี้

๑.๑) ...ค่าพันธุ์.....เป็นเงิน.....๑๗๕.....บาท/ไร่

๑.๒) ...ค่าปุ๋ยเคมี.....เป็นเงิน.....๒๗๐.....บาท/ไร่

๑.๓) ...ค่าสารเคมี.....เป็นเงิน.....๒๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔) ...ค่าเตรียมดิน.....เป็นเงิน.....๓๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕) ...ค่าปลูก.....เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๖) ...ค่าเก็บเกี่ยว.....เป็นเงิน.....๕๕๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๒,๔๙๕.....บาท/ไร่

รายได้๗,๒๐๐.....บาท/ไร่ คิดเป็น ๑๔๔,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ..จำหน่ายข้าวเปลือก.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๔๔,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑) ประโยชน์ต่อตนเอง (เจ้าของแปลง ศพก.)

๑.๑ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ

๑.๒ ได้รับความรู้ เทคโนโลยีใหม่ ๆ และการอบรมจากกรมส่งเสริมการเกษตรหรือหน่วยงานอื่น

๑.๓ ได้รับอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือวัสดุการเกษตรสนับสนุนบางประเภท

๒) พัฒนาการความรู้ของตนเอง

๒.๑ มีโอกาสเรียนรู้เทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ก่อนผู้อื่น

๒.๒ ได้ฝึกฝนทักษะการสอน ถ่ายทอด และการเป็นผู้นำในชุมชน

๓) เป็นผู้นำทางความคิดในชุมชน

๓.๑ ได้รับการยอมรับ เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการทำเกษตรแบบวิชาการ

๓.๒ มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานรัฐ

๒.๕ ประโยชน์ต่อเกษตรกรรายอื่น

๑) ศพก. ต้นแบบ มีประสบการณ์จริง เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงได้จริง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้กลับไปปรับใช้ในแปลงของตนเอง

๒) ได้เห็นผลลัพธ์จากการใช้เทคโนโลยี เครื่องหยอดข้าวแห้ง

๒.๖ ประโยชน์ต่อชุมชน

๑) ส่งเสริมการรวมกลุ่มและพัฒนาเครือข่าย ทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่ เช่น เครือข่ายวิสาหกิจช่วยเหลือเพื่อการผลิต จำนวน ๑๐ ราย, สมาชิกสภาเกษตรกร จำนวน ๒๑ ราย และนายमित พุทธิจุล เกษตรกรอำเภอวัดเพลง เป็นต้น

๒) เกิดความร่วมมือในการวางแผนการผลิตและการตลาด

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

เครื่องหยอดข้าวแห้ง มาใช้แทนการหว่านข้าวแบบน้ำขังหรือการดำนาแบบดั้งเดิม ซึ่งนวัตกรรมนี้มีส่วนช่วยในการรักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในหลายด้าน ดังนี้

๑) ลดการใช้น้ำในกระบวนการปลูกข้าว การหยอดข้าวแห้งไม่จำเป็นต้องเตรียมนาแบบน้ำขัง ช่วยลดปริมาณการใช้น้ำตั้งแต่ขั้นตอนเตรียมดินจนถึงการเจริญเติบโตของต้นข้าว ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำที่มีค่า

๒) ลดการใช้แรงงานและการพึ่งพาเครื่องจักรขนาดใหญ่ ทำให้ลดการใช้พลังงานเชื้อเพลิงและลดการปล่อยคาร์บอนจากเครื่องจักร ส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม

๓) ลดการชะล้างหน้าดินและการกัดเซาะดิน เพราะไม่ต้องปล่อยน้ำท่วมขัง ทำให้โครงสร้างดินคงสภาพดี ส่งผลให้ดินสามารถใช้ในการเพาะปลูกได้ในระยะยาว

๔) ลดปริมาณเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ เครื่องหยอดข้าวสามารถกำหนดระยะห่างของเมล็ดได้อย่างแม่นยำ ทำให้ใช้เมล็ดพันธุ์น้อยลง ช่วยลดต้นทุนและลดการผลิตวัสดุเกษตรส่วนเกิน

๕) ส่งเสริมระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่นาที่ไม่ท่วมขังตลอดฤดู จะเอื้อต่อการอยู่รอดของจุลินทรีย์ในดินและสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เช่น ไส้เดือนและแมลงที่เป็นประโยชน์

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑) การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการนำเทคโนโลยี เช่น การปลูกข้าวแบบเปียกสลับแห้ง และการหยอดข้าวแห้ง มาช่วยประหยัดน้ำ ลดการใช้น้ำเกินจำเป็น และช่วยรักษาระบบนิเวศแหล่งน้ำในชุมชน

๒) การอนุรักษ์ดิน ลดการใช้สารเคมี และช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้ดินอุดมสมบูรณ์ต่อเนื่อง

๓) ลดมลพิษทางอากาศและภาวะโลกร้อน ลดการเผาตอซังข้าว ส่งเสริมการไถกลบ การหมักฟาง ช่วยลดการปล่อยคาร์บอนและก๊าซเรือนกระจก

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ในพื้นที่ตำบลห้วยไผ่ อำเภอเมืองราชบุรี มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวรวมประมาณ ๔,๐๐๐ ไร่ โดยได้มีการบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูกตามแนวทาง Zoning by Agri-Map ซึ่งเป็นการวางแผนการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในช่วงฤดู นาปรัง จำนวน ๙๗๐ ไร่ ได้รับการส่งเสริมให้ปลูกข้าวอย่างมีระบบ ภายใต้การให้คำแนะนำจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี สภาเกษตรกรจังหวัดราชบุรี ผลจากการบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถผลิตข้าวได้ คุณภาพดี ตรงตามความต้องการของตลาด และส่งผลดีในหลายด้าน เช่น เพิ่มผลผลิตต่อไร่ อย่างสม่ำเสมอ ลดต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะเรื่องน้ำ ปุ๋ย และแรงงาน อนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำ ด้วยการปลูกข้าวในพื้นที่เหมาะสมและลดการใช้สารเคมี และสร้างรายได้ที่มั่นคงให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- ๑) เป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรในพื้นที่
- ๒) เป็นจุดศึกษาดูงานของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถานศึกษา
- ๓) เกษตรกรต้นแบบ ศพก. มีวิทยากรประจำศูนย์ที่มีความรู้และประสบการณ์จริง
- ๔) ส่งเสริมให้เกิดเครือข่าย มีการสร้างเครือข่ายเกษตรกรที่นำความรู้จากศพก. ไปขยายผลต่อในชุมชนตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน และเพิ่มโอกาสในการพัฒนาอาชีพเกษตรกร

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก. อำเภอเมืองราชบุรี ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการ สนับสนุนและช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ โดยมีการดำเนินงานในด้านการให้คำปรึกษาและการแก้ไขปัญหา ซึ่งที่ผ่านมาเกษตรกรมาขอให้ประธานศพก. ช่วยเหลือในเรื่อง การปล่อยน้ำ / น้ำไม่เพียงพอกับการทำการเกษตร ราคาข้าวตกต่ำ การแก้ไขปัญหาได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการชลประทานราชบุรี สำนักงานพาณิชย์จังหวัดราชบุรี เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในพื้นที่

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ในฐานะ คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของ ศพก. ช่วยในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านไลน์กลุ่ม /facebook นายไชยวิทย์ บัวงาม

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๑) ผ่านการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เรียนรู้จากแปลงจริง เช่น การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง การหยอดข้าวแห้ง เป็นต้น

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ เกษตรกรที่ผ่านการอบรมสามารถนำแนวทางไปปรับใช้ในแปลงของตน

๒) การทำแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรใน ศพก. นายสมเดช มีแล้ว ได้ทำนาโดยใช้เทคโนโลยีการหยอดข้าวแห้ง

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ พัฒนาต่อยอดเป็นแปลงเรียนรู้ย่อยในชุมชน หรือเป็นเกษตรกรต้นแบบในระดับหมู่บ้าน/ตำบล ได้

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑) เป็นผู้นำทางการเกษตรในพื้นที่ สามารถถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ ให้กับเกษตรกรในชุมชน

๒) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี ในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร ประสานกับหน่วยงานราชการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในพื้นที่

- ๓) ขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนรู้ใน ศพก. หลัก เช่น กิจกรรมการอบรมเกษตรกรผู้นำ เป็นต้น
 ๔) เป็นศูนย์กลางข้อมูลและการติดต่อสื่อสารของเกษตรกรในพื้นที่

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

เป็นผู้นำและเป็นต้นแบบเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ตำบลห้วยไผ่ อำเภอเมืองราชบุรี

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน
 การได้ดำรงตำแหน่งประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเมืองราชบุรี ถือเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง เพราะทำให้มีโอกาสได้เป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับคุณภาพชีวิตของพี่น้องเกษตรกรในชุมชน ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และแนวคิดใหม่ ๆ ทางเกษตร และได้ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในพื้นที่

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
ผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ

- พ.ศ.๒๕๔๙ ดำรงตำแหน่ง สารวัตรกำนัน ตำบลห้วยไผ่
 พ.ศ.๒๕๕๔-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และเศรษฐกิจการเกษตรอาสา
 พ.ศ.๒๕๕๔-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง ประธานอาสาสมัครเกษตรระดับอำเภอ
 พ.ศ.๒๕๕๘-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง ประธานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลห้วยไผ่
 พ.ศ.๒๕๕๙ ดำรงตำแหน่ง คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 พ.ศ.๒๕๖๐-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง ประธานวิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนเกษตรห้วยไผ่เพื่อการผลิต
 ตำบลห้วยไผ่ อำเภอเมืองราชบุรี

- พ.ศ.๒๕๖๒-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง ประธานอาสาสมัครเกษตรระดับจังหวัดราชบุรี
- พ.ศ.๒๕๖๓-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
สินค้าเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี (ศพก.หลัก)
- พ.ศ.๒๕๖๔-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง ประธานสหกรณ์การเกษตรห้วยไผ่ราชบุรีพัฒนา จำกัด
- พ.ศ.๒๕๖๕-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง ประธานสัมพันธ์ คณะกรรมการเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับจังหวัด จังหวัดราชบุรี
- พ.ศ.๒๕๖๖-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดราชบุรี
- พ.ศ.๒๕๖๖-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง คณะกรรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า ภาคประชาชน
- พ.ศ.๒๕๖๗-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง คณะกรรมการ New Gen Hug บ้านเกิด season ๒

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จงใจ มีจิตสำนึกที่ดี รับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างเต็ม
ความสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ มีความเสียสละ มีจิตสาธารณะ
และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“มุ่งมั่นพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อให้พี่น้องเกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดี มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

คณะกรรมการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. นางนงลักษณ์ เพชรสะแก ประธานคณะกรรมการ

๒. นางปนัดดา นิ่มนาค คณะทำงาน

๓. นายรุ่งโรจน์ ดีลี คณะทำงาน

๔. นางธิดารัตน์ สุขชู คณะทำงาน

๕. นางสาวเกตนันท์ลี ชุมภูอินทร์ คณะทำงาน

๖. นางสาวสุภาพรณ แหวงผุด คณะทำงานและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
๒. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียน (KS)

๑) ผู้รับผิดชอบงานศพก. ระดับอำเภอ ศึกษาและทบทวนงานถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ (ศพก. หลัก) เพื่อนำเสนอในที่ประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอประจำสัปดาห์ เพื่อวางแผนในการจัดทำคำสั่งและถอดบทเรียนร่วมกัน

๒) ทบทวนคณะทำงานชุดเก่า และแต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ (KM) ของสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อสนับสนุนการจัดการความรู้ และให้ครอบคลุมตามบทบาทและภารกิจ

๓) ศึกษาประเด็นในการถอดบทเรียน และวางแผนจัดการความรู้ (KM Action Plan) ในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๘ ณ ห้องประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี และพื้นที่ ศพก. อำเภอเมืองราชบุรี

๔) ดำเนินการตามแผนจัดการความรู้ (KM Action Plan)

๔.๑ ชี้แจงทำความเข้าใจคณะทำงานจัดการความรู้ ก่อนดำเนินการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการจัดการความรู้ร่วมกัน

๔.๒ ถอดบทเรียน นายไชยวิทย์ บัวงาม ประธาน ศพก. อำเภอเมืองราชบุรี

๕) สรุปรายงานผลการจัดการความรู้

๖) จัดระเบียบและจัดเก็บองค์ความรู้ โดยจัดเก็บในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น เว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี <https://ratchaburi.doae.go.th/mueang/indexmainpage.html>

๗) แบ่งปันความรู้ โดยการถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานโดยใช้เวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอประจำสัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้

๑) แบบฟอร์มรายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบของกรมส่งเสริมการเกษตร

๒) การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

๓) กระดาษ a๔ กระดาษรูป ปากกา Mind Mapping สรุปผลการถอดบทเรียน

๔) ภาพถ่าย

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรค

ประธาน ศพก. มีบทบาทและภารกิจมาก บางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปรับเปลี่ยนเพื่อให้สามารถดำเนินการได้คล่อง และเหมาะสม

.....

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.